

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool - Sint-Lievenscollege te Antwerpen

Hoofdstructuur bao

	Pedagogisch geheel	6387 - 118414
	Instellingsnummer	118414
	Instelling	Vrije Basisschool - Sint-Lievenscollege
directeur		P. GUIETTE
adres		Kasteelpleinstraat 31 - 2000 ANTWERPEN
telefoon		03-201.48.80
fax		03-201.48.89
e-mail		basisonderwijs@sintlievensantwerpen.be
website/URL		
	Bestuur van de instelling	962977 - VZW Sint-Lievenscollege te ANTWERPEN
adres		Kasteelpleinstraat 31 - 2000 ANTWERPEN
	Scholengemeenschap	121673 - Pulhof Sint-Lievens te ANTWERPEN
adres		Kapucinessenstraat 28 - 2000 ANTWERPEN
	CLB	114942 - Vrij CLB De Wissel Antwerpen te DEURNE
adres		Hallershofstraat 7 - 2100 DEURNE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	15/11/2010, 16/11/2010, 17/11/2010, 18/11/2010
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	18/11/2010
	Datum bespreking verslag met de instelling	26/11/2010
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Dirk Lambrechts
	Teamleden	Ilse De Volder Eddy Lamberts
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	7
4.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
4.3 Lager onderwijs: wiskunde	9
4.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	10
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	11
5.1 Personeelsbeheer	11
5.2 Professionalisering	11
5.3 Materieel beleid	11
5.4 Welzijn	11
5.5 Curriculum	11
5.6 Begeleiding	12
5.7 Evaluatie	12
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	13
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	15
7.1 Wat doet de school goed?	15
7.2 Wat kan de school verbeteren?	15
7.3 Wat moet de school verbeteren?	16
8. ADVIES	17
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	18

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De twee basisscholen van het Sint-Lievenscollege vormen een pedagogisch geheel op dezelfde campus in het centrum van Antwerpen. De grootte van de school laat toe dat er in de praktijk drie directiefuncties zijn. Elke directeur is verantwoordelijk voor bepaalde leerjaren. Voor de kleuterafdeling en het eerste leerjaar is er één directeur. De andere directeurs zijn respectievelijk verantwoordelijk voor het tweede tot en met het vierde leerjaar en voor de derde graad. De voorbije jaren heeft de school heel wat jongere leerkrachten aangeworven.

Kennisoverdracht is in de school een traditioneel gegeven. Daarnaast wil de school ook aandacht besteden aan vaardigheden en attitudes en wil ze haar leerlingen bepaalde waarden bijbrengen. “Katholiek, Vlaams en sociaal” vormen de krachtlijnen van het pedagogisch project. In het verleden zijn er in de lagere afdeling weinig aanzetten geweest om de leerplannen te bestuderen en te implementeren. De pedagogische begeleiding werd in beperkte mate ingeschakeld om de leraren vertrouwd te maken met de leerplannen. De laatste jaren groeit echter de bereidheid en de wil om vertrekkend vanuit het eigen opvoedingsproject de leerplannen doelgericht aan te wenden als uitgangspunt voor het onderwijsaanbod. Voor een aantal leergebieden kiest de school bewust voor een methode om zo de leerplannen toe te passen. Soms gebruikt het team een methode als bronnenboek of wordt de methode aangepast en aangevuld met eigen materiaal. De relatie tussen het onderwijsaanbod en de leerplandoelen wordt dan minder transparant zodat de school niet kan aantonen dat de leerplannen gerealiseerd worden. Dit is zo in de lagere afdeling voor het onderzochte leergebied wereldoriëntatie dat te fragmentarisch ingevuld wordt. Binnen het leergebied zijn er duidelijk thema's waarbij een kwaliteitsvol aanbod gerealiseerd wordt in overeenstemming met de verwachtingen vanuit het leerplan. Net zo goed zijn er hiaten in het aanbod en worden voor bepaalde domeinen of rubrieken de leerplandoelen niet voor zoveel mogelijk leerlingen gerealiseerd. Hier ligt een verplicht werkpunt voor de lagere afdeling van de school.

In de kleuterafdelingen gebruiken de kleuterleraren nauwgezet het ‘Ontwikkelingsplan voor de katholieke kleuterschool’. Observaties, gesprekken en de analyse van documenten tonen aan dat de kleuterleraren met behulp van het ontwikkelingsplan de verplichte ontwikkelingsdoelen in voldoende mate nastreven. De basisprincipes die aan de grondslag liggen van de ontwikkelingsdoelen worden in de kleuterafdeling op een gestructureerde en voorbeeldige manier toegepast. De werking van de kleuterafdeling, waarbij de kleuterleraren voor de kinderen een gevarieerde en uitdagende speel- en leeromgeving creëren, is een van de sterke punten van de basisschool van het Sint-Lievenscollege.

Vanuit het beleid is er meer en meer aandacht voor de bewaking van de eigen kwaliteit. Dit houdt ook in dat leraren de eigen onderwijspraktijk kritisch onder de loep nemen en de klasdeuren openzetten om elkaar te helpen en te leren van elkaar. Zowel de directie als het team beseffen dat dit geen eenvoudig proces is. Geleidelijk aan ontstaat er voor bepaalde aspecten van de werking een vernieuwingsdynamiek en groeit de bereidheid van het team om werkpunten op schoolniveau aan te pakken. Dit is duidelijk merkbaar voor het proces ‘onderwijsaanbod’ dat tijdens de doorlichting werd onderzocht. De school wil leraren stimuleren om meer gevarieerde en activerende werkvormen toe te passen in hun onderwijspraktijk. Opmerkelijk is dat leraren daarbij erg veel ondersteuning krijgen vanuit het zorgteam. Spijtig genoeg gaat in een aantal gevallen deze ondersteuning de handelingsbereidheid van de leraren eerder belemmeren dan stimuleren. De professionaliteit van het team is voldoende groot opdat leraren zelf een krachtige leeromgeving voor de kinderen creëren. Het team beschikt over voldoende competenties om gezamenlijk te investeren in de verdere ontwikkeling van een eigentijdse en stimulerende leeromgeving. De waardevolle leeruitstappen en de deelname aan buitenschoolse projecten illustreren dat leraren bereid zijn om te investeren in een breed en gevarieerd aanbod.

Voor de tweede onderzochte procesvariabele, de evaluatiepraktijk, staat de school nog aan het begin van een ontwikkelingsproces. De school heeft nog heel wat groeikansen voor aspecten van de evaluatiepraktijk zoals de visie op evalueren, een brede evaluatie van vaardigheden, kennis en attitudes, de afstemming van de evaluatie op de leerplandoelen en de rapporteringspraktijk. Het zal er vooral op aankomen om deze ontwikkeling planmatig en gefaseerd te laten verlopen en het team de tijd te geven om nieuwe inzichten te ontwikkelen en deze nadien om te zetten in de praktijk.

Om de verdere ontwikkeling van de school in goede banen te leiden heeft de school behoefte aan een krachtig en participatief beleid. Momenteel scoort de school vooral goed wat betreft dit laatste aspect. Leraren krijgen voldoende kansen om deel te nemen aan de besluitvorming en de directie is bereid om rekening te houden met de verzuchtingen en de noden van leraren. Maar ook een krachtig beleid dat efficiënt en effectief prioritaire doelen kan realiseren is nodig. Transparantie en communicatie zijn daarbij de sleutelwoorden. Zeker in een organisatiestructuur waar geopteerd wordt voor een gedeeld leiderschap is het nodig dat er duidelijk gecommuniceerd wordt over wie welke verantwoordelijkheden heeft en welke beslissingen door wie werden genomen. Hier ligt een opdracht voor het directieteam om grenzen aan te geven, om afspraken op te volgen, om het overzicht te behouden, om tegelijk verantwoordelijkheid te geven en toezicht te houden.

De onderwijsinspectie is van oordeel dat er in de basisschool van het Sint-Lievenscollege gewerkt wordt met een hart voor de kinderen en met hoge verwachtingen voor wat de leerlingen kunnen bereiken. Voor een aantal aspecten van de werking kan het team echter een extra inspanning leveren. Een kwaliteitsvolle toepassing van het leerplan wereldoriëntatie wordt in de lagere afdeling een verplicht werkpunt.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

wereldoriëntatie

Lager onderwijs

wiskunde

wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Curriculum

Onderwijsaanbod

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- sterke verjonging van het lerarenkorps.
- 3 directeurs met eigen verantwoordelijkheden.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Vaststellingen

- De kleuterafdeling beschikt over outputgegevens en/of indicaties die aantonen dat bij de meeste kleuters de leerplandoelen in voldoende mate worden aangeboden en nagestreefd.
- De kleuterleraren gebruiken het Ontwikkelingsplan voor de katholieke kleuterschool als referentiekader voor een evenwichtig onderwijsaanbod. Bij elk thema gaan zij brainstormen over inhoud en organisatie. Zij selecteren doelen en werken ideeën uit binnen de 4 ervaringssituaties. Deze manier van werken garandeert de horizontale samenhang tussen de verschillende leergebieden.
- Door gebruik te maken van een checklist gaan de kleuterleraren na of alle ontwikkelingsaspecten uit het referentiekader in voldoende mate nagestreefd worden tijdens de vaste momenten of binnen het aanbod vanuit de thema's.
- De kleuters krijgen door de thematische aanpak ontwikkelingsdoelen uit de verschillende domeinen binnen het leergebied Nederlands geïntegreerd aangeboden.
- In onderling overleg en ondersteund door de schoolleiding hanteren alle kleuterleraren een uniform planningsdocument. Dit bevordert een efficiënte en transparante werking binnen de verschillende klassen.
- Aanvullend bij hun planningsdocument maken de meeste kleuterleraren gebruik van hoekenfiches. Daarnaast zijn er fiches met toelichting over de dagelijks terugkerende momenten. De fiches bevatten onder meer verwijzingen naar de na te streven ontwikkelingsaspecten uit het referentiekader.
- De kleuterleraren hebben duidelijk aandacht voor leesbevordering. In elke klas is er een goed uitgebouwde boekenhoek met een gevarieerd aanbod. Daarnaast is er ook een ondersteunend boekenaanbod bij het thema waarrond wordt gewerkt. De oudste kleuters gaan regelmatig naar de bibliotheek.
- Intentioneel werken de kleuterleraren aan de schrijfontwikkeling van de kleuters. De grootmotorische vaardigheden worden geoefend tijdens de lessen lichamelijke opvoeding en worden verder verfijnd tijdens activiteiten in de klas. De kleuterleraren gebruiken daarbij ter ondersteuning een leerstofpakket of ontwikkelen zelf uitdagende materialen om schrijf- en tekenpatronen te oefenen. Hierbij gaat gerichte aandacht naar de juiste pengreep en schrijfrichting.
- Vooral tijdens de onthaalmomenten krijgen kleuters de kans om te spreken, om vragen te stellen, om gevoelens te uiten. De kleuterleraren zorgen voor de nodige gespreksregels en structuur zodat de kleuters vrijuit kunnen spreken terwijl er naar hen geluisterd wordt. Zij gaan na of de kleuters de voor hen bestemde boodschap begrepen hebben.

- De kleuterleraren stellen in beperkte mate doelen voorop met het oog op woordenschatverrijking en begripsvorming. Voor de organisatie van een rijke talige speel- en leeromgeving heeft de kleuterafdeling nog groeikansen door de hoeken te verrijken met taalstimulerende materialen.
- De school heeft een gezamenlijke visie op de begeleiding van kleuters. De klasleraar is niet alleen de eerste verantwoordelijke voor de zorg maar staat als spilfiguur binnen de zorgwerking in voor de opvolging van kleuters met een zorgvraag. De klasleraar kan steeds bij het zorgteam terecht voor bijkomende ondersteuning en begeleiding van kleuters met ontwikkelingsachterstand en/of –voorsprong. Al dan niet aangestuurd vanuit het multidisciplinair overleg zoeken ze samen naar gepaste oplossingen. Op dit ogenblik is het niet eenvoudig om in de veelheid aan documenten de zorgvraag en het begeleidingstraject van een kleuter met een leer- en/of ontwikkelingsprobleem terug te vinden.
- Met gerichte observaties wordt de totale persoonlijkheidsontwikkeling van alle kleuters regelmatig opgevolgd. In overleg met de pedagogische begeleiding wil het kleuterteam tot een betere afstemming komen tussen het observatiedocument en het gebruikte referentiekader.
- In functie van haalbaarheid en efficiëntie zoekt het zorg- en leerkrachtenteam samen met de CLB-medewerker naar een realistisch aantal af te nemen toetsen. Het team gaat eveneens na of de toetsresultaten ook kunnen aangewend worden in het kader van interne kwaliteitszorg op klas- en schoolniveau.
- Het zorgteam ontwikkelt ook materialen om leerlingen gepast en efficiënt te remediëren en om de klasactiviteiten te ondersteunen. Niet alle leerkrachten hebben echter weet van deze vaak creatieve en leerrijke materialen.
- Op het einde van het schooljaar organiseert de school overgangsgesprekken waarbij de leerkrachten relevante informatie aan elkaar doorgeven. Het digitale leerlingvolgsysteem werkt hierbij ondersteunend.
- Het zorg- en leerkrachtenteam werkt vlot samen, staat open voor nieuwe ideeën en probeert nieuwe werkvormen uit. Het bezoek aan andere scholen om op die manier een ruimer beeld te krijgen van het hedendaags kleuteronderwijs, is nog geen traditie.

4.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Vaststellingen

- Op basis van de planningsdocumenten en op basis van de gegevens in zowel de leerlingendossiers als in het leerlingvolgsysteem zijn er duidelijke indicaties dat de leerplandoelen voor het leergebied wereldoriëntatie in voldoende mate nagestreefd worden.
- Vanuit een thematische benadering en zich baserend op het netgebonden referentiekader geven de kleuterleraren vorm en inhoud aan de activiteiten in het kader van wereldoriëntatie. De jaarlijks terugkerende thema's en de thema's die vulling krijgen vanuit de interesses van de kleuters, sluiten goed aan bij de leef- en belevingswereld van de kinderen.
- Via thematische 'webschema's' waarbij binnen de vier ervaringssituaties alle geplande activiteiten klasoverschrijdend in kaart worden gebracht, tracht het leerkrachtenteam zicht te krijgen op datgene wat in elke klas binnen een bepaald thema aan bod komt. Op die manier wil het team overlapping van het onderwijsaanbod vermijden en de ontwikkeling van verticale leerlijnen bevorderen. Bij het bewaken van het totale onderwijsaanbod doen de kleuterleraren slechts sporadisch beroep op de leerplannen.
- Om te komen tot een evenwichtig opgebouwd leeraanbod dat afgestemd is op de mogelijkheden van de kleuters, overleggen de kleuterleraren geregeld. Deze manier

van werken zorgt niet alleen voor gevarieerde activiteiten met een grote werkelijkheidswaarde maar zorgt ook voor horizontale samenhang.

- De kleuterleraren zorgen door hun inlevingsvermogen en door het in de klas aanbrengen van elementen die verwijzen naar het actuele thema voor heel aangename en boeiende leer- en leefomgevingen.
- Aangestuurd door de schoolleiding maken de kleuterleraren systematisch afspraken om tot meer afstemming te komen in het onderwijs- en zorgaanbod. Zo werden onder meer afspraken gemaakt over het gradueel opgebouwd gebruik van pictogrammen en van tijd- en ruimtekaders.
- Door het oordeelkundig gebruik van een doordacht uitgewerkt keuzebord creëren bepaalde kleuterleraren tijdens het hoekenwerk extra mogelijkheden voor het remediëren van leerlingen met leer- en/of ontwikkelingsproblemen.
- Ondersteund door de zorgleraren en dankbaar gebruik makend van de ruime en netjes gestructureerde klaslokalen, bieden de kleuterleraren aan hun kleuters activerende en interactieve activiteiten aan die uitnodigen tot samenwerken, initiatief nemen, het uitwisselen van ervaringen, het leren van elkaar, bewegen, exploreren en experimenteren.
- Om meer variatie te brengen in het onderwijsaanbod en/of in de gehanteerde werkvormen maken de kleuterleraren nog maar weinig gebruik van fotomateriaal.
- Op klas- en schoolniveau is er aandacht voor gezondheidseducatie onder meer door de organisatie van een fruitdag, een bewegingsweek, een gezondheidsweek en door het aanbrengen van pictogrammen ter bevordering van de hygiëne.
- Extramurosactiviteiten sluiten nauw aan bij de gekozen thema's. Ze verhogen de betrokkenheid van de kleuters en laten ze kennismaken met de hen omringende wereld.

4.3 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

Vaststellingen

- Voor het leergebied wiskunde vormt de gebruikte methode de grote leidraad. De klasleraren volgen de methode nauwgezet. Wanneer ze het nodig achten, vergelijken sommige leraren de methode met het leerplan. Het leerplan wiskunde is geen werkinstrument dat het aanbod aanstuurt.
- Outputgegevens wijzen erop dat de leerlingen voor 'getallenkennis' de leerplandoelen minder goed bereiken. De school wil dit verder onderzoeken en de methode aftoetsen aan de leerplandoelen voor getallenkennis. Voor de domeinen meten en meetkunde bereiken de leerlingen in voldoende mate de leerplandoelen.
- Voor strategieën en probleemoplossende vaardigheden en voor het domein attitudes zijn er verschillen in aanpak. Leraren passen leerstrategieën aan op basis van hun ervaring. De aandacht voor betekenisvolle toepassingssituaties is wisselend.
- Het team hanteert een visie op het leergebied die sterk kennisgericht is. Leerkrachten leggen de lat hoog voor hun leerlingen en vragen dat leerlingen een extra inspanning leveren wanneer het wat moeilijker gaat. Indien nodig wordt er geredieerd binnen de klas of via zorginterventies.
- Deskundigheidsbevordering is voor dit leergebied momenteel niet aan de orde. Wel probeert de school de vaardigheden van haar leerkrachten te vergroten voor wat betreft het werken met gevarieerde en activerende werkvormen. Er zijn aanzetten om deze werkvormen toe te passen en meer realistisch rekenonderwijs aan te bieden.
- Het wekelijks overleg tussen de parallelleerkrachten bevordert een gelijkgerichte pedagogisch-didactische aanpak en wordt in sommige leerjaren gebruikt als een krachtig middel tot het leren van elkaar.

- Ondersteunend voor het leergebied zijn de gevolgde methode en de aanvullende bundels met oefeningen die de leerkrachten zelf samenstellen. Het gebruik van ondersteunende materialen is veeleer leerkrachtgebonden.
- Leerkrachten stimuleren de actieve participatie van de leerlingen. Het werken in kleine, heterogene groepen behoort meer en meer tot de basisaanpak. De mate waarin vormen van differentiatie opgenomen worden in het onderwijsaanbod is sterk afhankelijk van de individuele leerkracht.
- Voor leerlingen die het moeilijker hebben voor wiskunde nemen de leraren specifieke maatregelen. In een aantal gevallen blijft dit echter beperkt tot het maken van extra oefeningen. Acties gericht op de betrokkenheid en het zelfvertrouwen van deze leerlingen zijn minder aan de orde.
- De resultaten van de toetsen van het leerlingvolgsysteem worden geanalyseerd maar de meerwaarde van deze analyses voor de klasleraren is niet duidelijk. Ze gebruiken het leerlingvolgsysteem in beperkte mate om het onderwijsaanbod bij te sturen.
- Voor de evaluatie en de rapportering hanteren de leerkrachten de methodegebonden toetsen en aanvullend ook eigen toetsen. De evaluatie is kennisgericht en productevaluatie overheerst.

4.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

Vaststelling

- Voor wereldoriëntatie hanteren de leerkrachten geen gezamenlijk referentiekader. De leerplannen worden sporadisch geraadpleegd. In de meeste gevallen vormen een methode en de eigen themabundels de referentiepunten van waaruit de jaarplanning wordt opgemaakt. In de klassen van het eerste leerjaar gebruiken de leerkrachten een methode die aansluit bij het leergebied Nederlands en waarbij de relatie met de leerplandoelen duidelijker is.
- Mede door de leeruitstappen en de extramurosactiviteiten is er aandacht voor de leerplandoelen van de domeinen natuur, maatschappij en ruimte. In hoeverre er een aanbod is voor alle doelen en in welke mate de leerlingen de leerplandoelen bereiken, is niet duidelijk.
- Het aanbod voor de rubrieken 'verkeer en mobiliteit' en 'gezondheid' is sterk. Door initiatieven zoals de gezondheidsweek, de bewegingsweek en de fruitdag wordt het aanbod voor 'gezondheid' verzekerd. Voor verkeer en mobiliteit worden ondermeer de verkeerssituaties in de ruimere schoolomgeving verkend en zijn er initiatieven rond fietsvaardigheid en het kennen en respecteren van de verkeersregels.
- Techniek komt slecht sporadisch voor in het onderwijsaanbod. Er zijn een aantal initiatieven van individuele leerkrachten maar op schoolniveau moet dit domein nog uitgebouwd worden.
- Door een veilig klimaat te scheppen en door de aandacht voor een positieve sfeer in de klassen streeft de school de attitudinale eindtermen van het domein 'mens' in voldoende mate na.
- Het aanbod voor het domein tijd is in beperkte mate afgestemd op de leerplandoelen. Vaak primeert feitenkennis en is er minder aandacht voor vaardigheden.
- De visie op het leergebied zoals aangegeven in het leerplan is nog maar weinig gekend en gedragen door het team. De school onderneemt pogingen om de visie op wereldoriëntatie te implementeren en vast te zetten bij de teamleden maar de effecten van de acties zijn vooralsnog beperkt.
- De uitrusting voor wereldoriëntatie voldoet. Leerkrachten kunnen gebruik maken van multimedia, er is de mogelijkheid om werkhoecken te maken, leerkrachten kunnen vragen om hulpmiddelen aan te kopen.

- Er is in stijgende mate aandacht voor activerende en gevarieerde werkvormen. Meer en meer groeit het besef dat actief leren meer is dan het invullen van werkblaadjes. Zo experimenteren leerkrachten met zogenaamde 'circuits wereldoriëntatie' waarbij leerlingen in kleinere groepen verschillende opdrachten krijgen. Tijdens zulke circuits is het onderwijsaanbod beter afgestemd op de verwachtingen vanuit het leerplan.
- Over de verticale samenhang en opbouw van dit leergebied en het gebruik van tijd- en ruimtekaders is er weinig overleg tussen de verschillende leerjaren. Leraren hebben een beperkt zicht op het aanbod in andere leerjaren. Op schoolniveau werden de leerlijnen van het leerplan nog niet geconcretiseerd in een verticaal samenhangend aanbod.
- Leeruitstappen zorgen voor een werkelijkheidsgericht leeraanbod. De onmiddellijke omgeving van de school en het prachtige art deco schoolgebouw zelf worden nog weinig benut. Hier worden kansen gemist om wereldoriëntatie werkelijkheidsnabij te maken.
- De ondersteuning van leerlingen voor dit leergebied wordt opgevat als een ondersteuning voor het leren studeren. Op deze manier wordt 'leren studeren' beperkt tot verbanden leggen en uit het hoofd leren. Er bestaat geen of geen duidelijke relatie tussen de evaluaties en de leerplandoelen. Leerkrachten kunnen niet aangeven welke doelen er geëvalueerd worden. Vaak ook blijft de evaluatie beperkt tot kennis. In hoeverre deze kennis ook beantwoordt aan verwachtingen vanuit het leerplan is voor leerkrachten niet duidelijk.
- De manier waarop over wereldoriëntatie wordt gerapporteerd zegt weinig over de kennis, vaardigheden, attitudes die de leerling verworven heeft. De informatie blijft beperkt tot een algemeen cijfer en een korte aanduiding van de leerinhoud die werd getoetst.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.5.1 Onderwijsaanbod

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Het onderwijsaanbod in de lagere afdeling is in ontwikkeling. Bij de teamleden is er een toenemende bereidheid om de kwaliteit van het pedagogisch-didactisch handelen in kaart te brengen en waar nodig te verbeteren.
- Leraren krijgen vanuit de zorg heel wat ondersteuning om nieuwe en activerende werkvormen toe te passen. In een aantal gevallen is deze ondersteuning vooral van logistieke aard. Het is niet duidelijk of de zorglestijden hier efficiënt aangewend worden. De vraag kan gesteld worden of de handelingsbekwaamheid van de leerkrachten niet groot genoeg is om zelf hoekenwerk of zogenaamde 'circuits' te organiseren en om zelf gevarieerde en activerende werkvormen op te nemen in de dagelijkse praktijk.
- Voor een gedifferentieerd onderwijsaanbod kunnen klasleraren een beroep doen op ondersteuning vanuit het zorgteam. Deze ondersteuning blijft geregeld achterwege omdat zorgleraren ingeschakeld worden voor vervangingen en begeleiding van leeruitstappen. De zorguren worden op die manier op een oneigenlijke manier gebruikt.
- De verticale samenhang van het aanbod blijft voor een aantal leergebieden een moeilijk punt. Mede door de horizontaal gedifferentieerde organisatiestructuur met drie directeurs is het niet eenvoudig om leerlijnen uit te zetten en te implementeren. Dit vraagt intens overleg, een gezamenlijke doelgerichtheid en een strikte opvolging over de leerjaren heen.
- In hoeverre de keuzes die gemaakt worden voor het onderwijsaanbod ook de meest doeltreffende keuzes zijn, wordt nog niet in vraag gesteld. Om dit te kunnen doen moet het team nog investeren in leerplanstudie zodat leerinhouden en werkvormen steeds gericht zijn op leerplandoelen.
- De school slaagt erin om voor de leerlingen een stimulerende leeromgeving te creëren met een accent op kennis. Leraren sporen leerlingen aan om het beste van zichzelf te geven en om voor zichzelf de lat hoog te leggen.
- Voor ICT realiseert de school een graduele verticale opbouw vanuit het leerplan. De school kiest doelbewust voor de organisatie van specifieke lestijden met een klasextern aanbod. De leerlingen krijgen daarbij ruime kansen om hun kennis, vaardigheden en attitudes te ontwikkelen. Tevens voorziet de school voor een passend digitaal aanbod om leerinhouden te verwerven of te herhalen.
- De kwaliteit van het onderwijsaanbod in de kleuterafdeling wordt op een doeltreffende manier ondersteund door de mooie infrastructuur, de nette en gestructureerde klaslokalen, het gebruik van eigentijds materiaal en het interessante digitale leerplatform. Ook de gevarieerde spelmogelijkheden tijdens de speeltijden verdienen een vermelding.

5.6 Begeleiding

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Vaststellingen

- In de lagere afdeling is de evaluatiepraktijk sterk gericht op het cognitieve. De nadruk ligt op kennisreproductie. Kennisconstructie komt voor maar is geen verworvenheid binnen de evaluatiepraktijk.

- In het opvoedingsproject van de school lezen we dat kennisoverdracht en het aanleren van vaardigheden hand in hand moet gaan met het verwerven van attitudes en levensvaardigheden. *“Natuurlijk moeten leerlingen leerstof memoriseren, maar een stevige intellectuele basis vraagt ook naar hogere doelen als het verwerven van inzicht, het integreren van kennis of het kunnen toepassen van wat men geleerd heeft”* (uit het opvoedingsproject, pedagogische doelen). De evaluatiepraktijk is nog maar weinig afgestemd op dit opvoedingsproject.
- Het overleg over evalueren blijft beperkt tot aanpassingen aan de puntenverdeling op het rapport. De visie op evalueren, een brede evaluatie en alternatieve evaluatievormen zijn op schoolniveau niet aan de orde. Hier heeft de professionaliteit van het team nog groeikansen.
- Opvallend is dat ook sociale vaardigheden worden geëvalueerd met punten. Leerkrachten beseffen dat de transparantie en de validiteit van deze evaluatie in vraag kan gesteld worden maar toch zijn er geen aanzetten om dit op schoolniveau ter discussie te stellen en eventueel bij te sturen.
- De evaluatiepraktijk is vooral productgericht. Af en toe zullen leraren ook kijken naar de manier waarop de leerlingen de doelen proberen te bereiken en zullen verkeerde inzichten rechtgezet worden. Toch blijft de voornaamste feedback na een evaluatie dat leerlingen meer en met meer inzet moeten studeren.
- De rapporteringspraktijk stuurt in belangrijke mate de evaluatiepraktijk. Leraren moeten ‘punten’ hebben voor het rapport. Of de rapportering ook een duidelijk en breed beeld geeft van de kennis, de vaardigheden, de attitudes en de vorderingen van de leerlingen, was nog geen onderwerp van discussie.
- Ouders krijgen voldoende informatie over de ontwikkeling van hun kinderen. Naast de infoavond en de oudercontacten zijn er indien nodig bijkomende gesprekken. De school wil een open, laagdrempelige school zijn en investeert bewust in informele contacten met de ouders.
- Het zorgteam en de directie ondersteunen de kleuterleraren bij hun evaluatiepraktijk. Zij volgen mee de kleuters op via observaties, toetsen en besprekingen.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Vaststellingen

- Het beleid stimuleert een participatieve besluitvorming. De directie verwacht veel van het nieuw opgerichte kernteam. Het kernteam is het luisterend oor voor het hele team, zoekt mee naar oplossingen en bewaakt de prioriteiten. De directie wil dit kernteam benutten als een belangrijk instrument binnen het algemeen beleid van de school.
- De organisatiestructuur van de school heeft een horizontale verdeling. Verschillende directeurs nemen elk met hun leiderschapsstijl de verantwoordelijkheid op voor afzonderlijke leerjaren en/of afdelingen. Daarenboven vormt het zorgteam in de school een aparte entiteit die aangestuurd wordt door de zorgcoördinator. Binnen deze structuur is het niet eenvoudig om op schoolniveau de beleidskeuzes efficiënt en effectief te implementeren. Een gelijkgerichte aanpak vanuit de directie en voldoende dwarsverbanden tussen de verschillende entiteiten zijn hiervoor noodzakelijke voorwaarden.
- De school besteedt aandacht aan de overgangen tussen de verschillende niveaus. Er zijn nog groeikansen in de samenwerking tussen de kleuterschool en de lagere school in functie van overleg en afstemming.
- Leerkrachten noemen een veelheid aan werkpunten op schoolniveau. Tegelijk wijzen ze erop dat de school er moeilijk in slaagt om prioritaire werkpunten te selecteren en deze resultaatgericht aan te pakken. Signalen vanuit de directie doorkruisen signalen vanuit de zorg. Het is voor teamleden soms onduidelijk welke beslissingen door wie worden genomen en wat de impact is van deze beslissingen op het eigen functioneren.

- Verschillende werkgroepen, het kernteam, het overleg tussen parallelleerkrachten maken dat er besluitvormingsprocessen op gang komen. Een belangrijk aandachtspunt is om over de beslissingen duidelijk te communiceren en ze krachtdadig op te volgen vanuit het beleid.
- Vanuit de zorg is er gewerkt aan een visie op leerbegeleiding. De ontwikkeling van een gedragen visie blijft echter een moeilijk punt. De grootte van het team zal daarbij zeker een rol spelen. Toch is er in de school geen traditie om via intervisie te werken aan visieontwikkeling. De (visie op de) evaluatiepraktijk illustreert dit duidelijk.
- Outputgegevens worden nog maar weinig geanalyseerd om van daaruit de kwaliteit van het onderwijs in kaart te brengen en waar nodig bij te sturen. Terecht wil het beleid eerst valide outputgegevens over verschillende jaren verzamelen om deze dan te gebruiken binnen de eigen kwaliteitszorg.
- De school en de leerkrachten zijn bereid tot kritische (zelf)reflectie. Een zelfevaluatie bracht een aantal knelpunten aan het licht. Het beleid neemt maatregelen om deze knelpunten weg te werken. Of deze maatregelen ook effect hebben is nog niet duidelijk.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De thematische klaspraktijk in de kleuterafdeling, gebaseerd op een harmonische vorming, actief leren, samenhang en zorgbreedte.
- De attractieve en gevarieerde spel- en leermogelijkheden binnen de aangeboden thema's in de kleuterafdeling.
- De uitdaging die leerlingen in de lagere afdeling krijgen om aan hoge verwachtingen te voldoen.
- De integratie in de lagere school van het aanbod van buiten de school in verschillende vormen van 'educatie'.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De doelgerichtheid van het aanbod in de kleuterafdeling.
- De bewaking van het aanbod in functie van een brede, harmonische vorming in de kleuterafdeling.
- De groeiende aandacht voor de ontwikkeling van de kwaliteit van het onderwijsaanbod in de lagere afdeling.

Wat betreft het algemeen beleid

- De bereidheid tot kritische reflectie en zelfevaluatie.
- De aandacht vanuit het beleid voor een participatieve besluitvorming.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De aandacht voor de leerplannen als het referentiekader van waaruit het onderwijs vorm gegeven wordt.
- De verrijking van de speel- en leerhoeken in de kleuterafdeling in functie van doelen voor Nederlands.
- De afstemming in de lagere afdeling van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelen.
- De aandacht in de lagere afdeling voor de domeinoverschrijdende doelen van het leerplan wiskunde.
- De verticale samenhang van het onderwijsaanbod in de lagere afdeling.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De aandacht voor de doeltreffendheid van vernieuwingsprocessen.
- De ontwikkeling van de eigen onderwijspraktijk zonder een beroep te doen op 'zorg'.
- De efficiëntie en effectiviteit van de documentenstroom en het leerlingvolgsysteem.

Wat betreft het algemeen beleid

- De efficiëntie en effectiviteit van de horizontaal gedifferentieerde organisatiestructuur.
- De visie-ontwikkeling met betrekking tot de evaluatiepraktijk.
- De prioritering van werkpunten en de resultaatsgerichte aanpak van de geselecteerde prioriteiten.
- De analyse van outputgegevens in functie van de eigen kwaliteitszorg.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De verticale samenhang en de doelgerichtheid van het aanbod wereldoriëntatie in de lagere afdeling met als referentiekader het leerplan wereldoriëntatie.

Wat betreft de regelgeving met eventuele gevolgen voor de financiering/subsidiëring

- Nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs.

BEPERKT GUNSTIG

Lager onderwijs

omwille van het onvoldoende bereiken van de leergebiedgebonden eindtermen
of nastreven van de attitudinale eindtermen voor
wereldoriëntatie

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet vanaf **1 september 2013** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Dirk Lambrechts

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: